

Boekrecensies

Daniël Rewijk, Nico van Horn

Sterke verhalen maken een sterk verhaal

Daniël Rewijk

Jacob-Jan Esmeijer en Thomas Reeve, *Cricket onder de Zeespiegel, 25 Nederlandse cricketverhalen* (eigen beheer, 2005). Te bestellen bij Goed in Vorm, 070-3522220 of cricketboek@goedinvorm.nl.

Cricket is een sport van momenten. Een partij kan uren- of zelfs dagenlang voortkabbelen, maar met één vangbal, of één rake slag kan in een wedstrijd de beslissing vallen. Zulke momenten leveren mooie verhalen op. De Nederlandse verhalen van na de Tweede Wereldoorlog zijn nu verzameld in het boek *Cricket onder de Zeespiegel*, waarin 25 vooraanstaande Nederlandse cricketers worden geïnterviewd.

In de verhalen wordt alle ruimte gegeven aan de beschrijving van belangrijke momenten. De geïnterviewde cricketers noemen meestal geen behaalde titel of gewonnen wedstrijd, als ze naar het hoogtepunt van hun carrière worden gevraagd, maar een beslissende of spectaculaire actie. Zo vertelt Robbie Colthoff geestdriftig over een vangbal tegen de West Indies, die hem in 1957 de CramerMcClean-beker voor de beste Nederlandse prestatie van het jaar opleverde. "Dat is toch wel één van mijn mooiste herinneringen." Deze sleutelmomenten uit het Nederlandse cricket leveren, samen met de verhalen uit de kleedkamer, de stof voor een anekdotische geschiedenis.

Het knappe is dat al die sterke-mannenverhalen een goede beschrijving geven van de ontwikkeling die het cricket in Nederland na de Tweede Wereldoorlog heeft doorgemaakt. Al die portretten, verhalen en ogenblikken samen leveren een coherent beeld op van de betekenis, ontwikkeling en status van het cricket in Nederland en van de mores en beleving van de individuele cricketer. Er wordt veel duidelijk over de internationale verhoudingen en de gezags-

verhoudingen binnen de Nederlandse cricketwereld.

Het scharnierpunt in het boek ligt in het verhaal van batsman Anton Bakker. Hij was één van de eerste Nederlandse cricketers die in Engeland ging spelen. De ervaring die hij daar op deed met training en wedstrijdvoorbereiding wilde hij gebruiken, om het Nederlandse cricket naar een hoger niveau te tillen. "Aanvallend cricket, mouwen opstropen en met het mes op tafel, zo moest er gespeeld worden." Tot dan toe moest het in het cricket vooral gezellig blijven.

Bakker kon zijn ideeën over cricket in praktijk brengen bij het Rotterdamse VOC. Daar trainten de spelers vaker en werden wedstrijden gezocht buiten de vaderlandse competitie. Hiermee werd in de tweede helft van de jaren '70 de hegemonie van het Haagse cricket opgeblazen. Hoewel de nieuwe inzichten langzaam ingang vonden, riep Bakkers overmacht binnen en buiten het veld veel weerstand op. In een wedstrijd tegen Quick Haag werd hij zodanig geprovoceerd dat Bakker zichzelf niet meer meester was. Zijn gedrag leverde hem een schorsing op en Bakker haakte gefrustreerd af bij het Nederlands elftal.

Toch ging de vernieuwing in het Nederlandse cricket gestaag verder. Internationale toernooien werden steeds beter voorbereid en serieuzer benaderd. Dit zie je ook in de verhalen van de spelers uit de jaren '80 en later. Daarin krijgt het clubcricket minder aandacht en worden de toernooien en reizen met het Nederlands elftal belangrijker. Van hieraf leidt het verhaal langzaam naar het voorlopige hoogtepunt in de Nederlandse cricketgeschiedenis: deelname aan het wereldkampioenschap van 2003 en dan vooral de overwinning tijdens dit toernooi op Namibië.

Ten slotte een staaltje van de wijze waarop de anekdotische benadering dit boek z'n kracht verleend. Tijdens de jaren '80 wordt het steeds moeilijker om een aanvoerder te vinden voor het Nederlands elftal en ook veel topclubs hebben moeite met de positie van aanvoerder. In het buitenland is het woord van de aanvoerder wet, maar Nederlandse spelers eisen inspraak en accepteren de leiding van de aanvoer-

der niet. Voor buitenlandse cricketers in Nederland is deze 'inspraakcultuur' een gruwel.

Dik Abed, van Zuid-Afrikaanse afkomst, leidde het Nederlands elftal twee jaar. "Dat waren echt tropenjaan. Het was echt heel vermoeiend. De moeilijkste mensen om leiding aan te geven, zijn Nederlanders. Dit om de simpele reden dat zij heel moeilijk dingen kunnen accepteren en aannemen. Er ontbreekt een bepaalde discipline en iedereen vraagt altijd: 'Waarom?'. Ook Nolan Clarke, van Barbados, ervoer dit toen hij zijn spelers bij elkaar riep bij zijn club Quick Haag. Voordat ze het clubhuis betraden voegde hij hen toe: "'I want you to leave Mr. But, Mr. Maybe and Mr. Hope outside.' (...) So we got the meeting going and the first man that brought up Hope was Alex Pototsky. Everyone started laughing and we hadn't even really started yet! Maybe, but, hope... Man, don't do that! That's why it's so difficult to hate Dutch cricketers, you just gotta love them."

Een Olympische schaatskroniek

Daniël Rewijk

Johannes Lolkama, *Van Chamonix tot Salt Lake City*, geschiedenis van de Olympische Winterspelen. (De Arbeiderspers/Het Sporthuis)

In dit boek treft men niets van de sprekende anekdotiek uit de cricketverhalen. Het is een verzameling feiten, cijfers, weetjes en andere trivialiteiten. Bovendien is de ondertitel in twee opzichten misleidend. Toch is het voor de bezeten schaatsfanaat een onmisbaar boek.

De eerste misleiding in de ondertitel zit 'm in het woord geschiedenis. Het boek is geen geschiedenis, maar een kroniek. In een geschiedenis wordt immers een samenhangend verhaal gegeven over een bepaald onderwerp, gedurende een bepaalde periode, al dan niet betrekking hebbend op een afgebakend geografisch gebied. Daarbij probeert de geschiedschrijver een vraag te formuleren én die te beantwoorden. In dit boek is samenhang, probleemstelling en uitkomst niet te vinden. De feiten en bevindingen worden in dit boek geserveerd zoals kroniekschrijvers doen: willekeurig en zonder duiding.

Ten tweede gaat het boek niet over de Olympische Winterspelen, maar over het schaatsen op de Winterspelen. De gebeurtenissen bij de andere wintersporten komen nauwelijks aan de orde. Wel opent elk hoofdstuk met een statistisch gericht overzicht van de behandelde Olympiade: hoogteligging van de organiserende stad, aantal (vrouwelijke) deelnemers, nieuwe en verdwenen takken van sport en de toeschouwerscapaciteit van het stadion waar het schaatsonderdeel werd afgewerkt.

Hierna trekt Lolkama steeds zijn schaatskaartenbak open. De originaliteit van de gegevens die hij tien jaar lang op zijn fiches noteerde, houden het boek overeind. Die gegevens zien er als volgt uit, als het over de Spelen van 1960 in Squaw Valley gaat: "De Oost-Duitse Helga Haase, vijftientig jaar oud en moeder van een dochtertje van vijf, troefde met een tijd van 45,9 alle sprintsters af. Daarmee haalde zij haar gram. Haar trainer en echtgenoot Helmut Haase was namelijk een inreisvisum voor Amerika geweigerd. Helga Haase had zich uitstekend op deze Spelen voorbereid; voordat ze naar Amerika vertrok, had ze een uitgekiend schema in de ijle lucht van Davos afgewerkt. Ze was met haar triomf de eerste vrouw die op het onderdeel schaatsen op de Spelen een gouden medaille won".

In de hang naar primeurs, cijfers en weetjes lijkt het boek op een 'Guinness Boek van het Olympische Schaatsen'. Interessant voor schaatsfanaten en sporthistorici, alleen al door de vele foto's die het boek opsieren. De foto's op de pagina's 39, 53, 152, 210 en 244 herbergen de treffende anekdotiek die in de tekst ontbreekt. Het toont een rode draad in de sportgeschiedenis: gezagsdragers, in dit geval geen van alleen democratisch gekozen, die zich omgeven met de sportende jeugd der wereld. (Zie ook de recensie over de film 'Munich' van Hans Pars).

Utrechtsche Heeren en Rijnsburgse Boys

Nico van Horn

Redactie, 1880-2005 *Utrechtsche Studenten Roei vereniging* (Waanders Drukkers, Zwolle, 2005) 383 blz., ill., lit.opg. ISBN: 10, 90-901974-7-8.

Twee boeken, waarvan het boek over de Utrechtse Studenten Roei vereniging Triton op het eerste en ook het tweede gezicht de meeste indruk maakt. Dit boek, verschenen bij het 125-jarig bestaan van Triton, is schitterend uitgevoerd, met prachtig platenmateriaal. Een enthousiaste redactiecommissie heeft jarenlang elke zaterdagmorgen gebruikt om tekst en beeldmateriaal bij elkaar te zoeken. Het boek wemelt van (latere) hote-metoten en is gebaseerd op uitvoerig archief en documentatieonderzoek.

Wat opvalt, is dat er vrijwel geen gebruik is gemaakt van interviews. Daar valt wel wat voor te zeggen. Meestal zijn deze sporters al een keer geïnterviewd, en dan komen hun verhalen vaak op hetzelfde neer. Dat kan natuurlijk ook aan de vragensteller liggen. Je zult een topsporter, zeker in het verleden, toch niet gauw gevraagd hebben naar zijn politieke voorkeur, sociale herkomst, vriendenkring of latere werkkring. Toch zijn dit vaak interessante gegevens; deze component echter, met een breed woord: de sociale invalshoek, ontbreekt. De schrijvers zijn uitgegaan van het gegeven van de roeiclub en hebben daar verder geen existentiële vragen bij gesteld. Dat hoeft ook niet, ik wou het alleen maar even gezegd hebben. Het was ook niet de opzet van dit boek, trouwens.

Het beeldmateriaal, met onverwacht veel oude foto's, is uit allerlei collecties en verzamelingen en van zolders tot kelders bijeengegaard. Hulde! Triton is trots op zijn verleden en dat is nu op een bewonderenswaardige wijze geboekstaafd. Dit boek is een prachtvoorbeeld van wat je kunt doen met gedegen archiefonderzoek en speurzin. Soms merk je dat bepaalde hoofdstukken door verschillende auteurs zijn geschreven, maar echt hinderlijk is dit niet. Dit boek moet op de leestafel komen bij eenieder die in de watersport is geïnteresseerd.

Kees van Delft, Henk Hogewoning, Bram van Zuijlen en Gerard van Zuijlen, *75 Jaar Rijnsburgse Boys. De geschiedenis van een ambitieuze dorpsclub in de jaren 1930-2005* (Drukkerij de Zuid, Katwijk, 2005) 216 pag., ill., litt.opg. ISBN: 90-809784-1-8.

Van een andere orde is het boek over één van de beroemdste amateur voetbalclubs, de Rijnsburgse Boys. Berucht zijn ze geworden, althans hun supporters, door hun vete met het naburige Katwijk. Daar valt wel iets over te vinden in dit geschiedwerk. Tot je verbazing lees je dan ook dat beide clubs elkaar in het verleden gesteund hebben in moeilijke tijden: wederzijdse hulp bij accommodaties, speelvelden en trainingsmogelijkheden. De soep wordt blijkbaar niet zo heet gegeten, althans op clubniveau.

Rijnsburgse Boys heeft regelmatig met de gedachte gespeeld betaald voetbal te gaan spelen. Maar berekeningen toonden aan, dat daar wel heel grote en dure investeringen voor nodig waren. Bovendien was daar het probleem van het eventueel moeten spelen op zondag. Rijnsburgse Boys is geen conservatief clubje, als u dat mocht denken. In 2004 werden twee kunstgrasvelden aangelegd. Over 'conservatisme' gesproken.

De opzet van het boek is slim gekozen: chronologisch maar daarnaast goede en gedegen excursies over het dorpsbelang (dáárin veel over de eeuwige vete met Katwijk), de rol van de vrijwilligers binnen de vereniging (dat zie je vrijwel nooit in gedenkboeken, hulde daarvoor), senioren en jeugd, media en image, professionalisering, het bestuur, de speelvelden en clubhuizen enz. Ze noemen zichzelf een amateurclub: maar dat blijkt niet uit dit gedegen en enthousiast geschreven boekwerk. Alleen...hadden ze dat boek nou niet beter in Rijnsburg kunnen drukken, in plaats van in dat vermaledijde Katwijk?